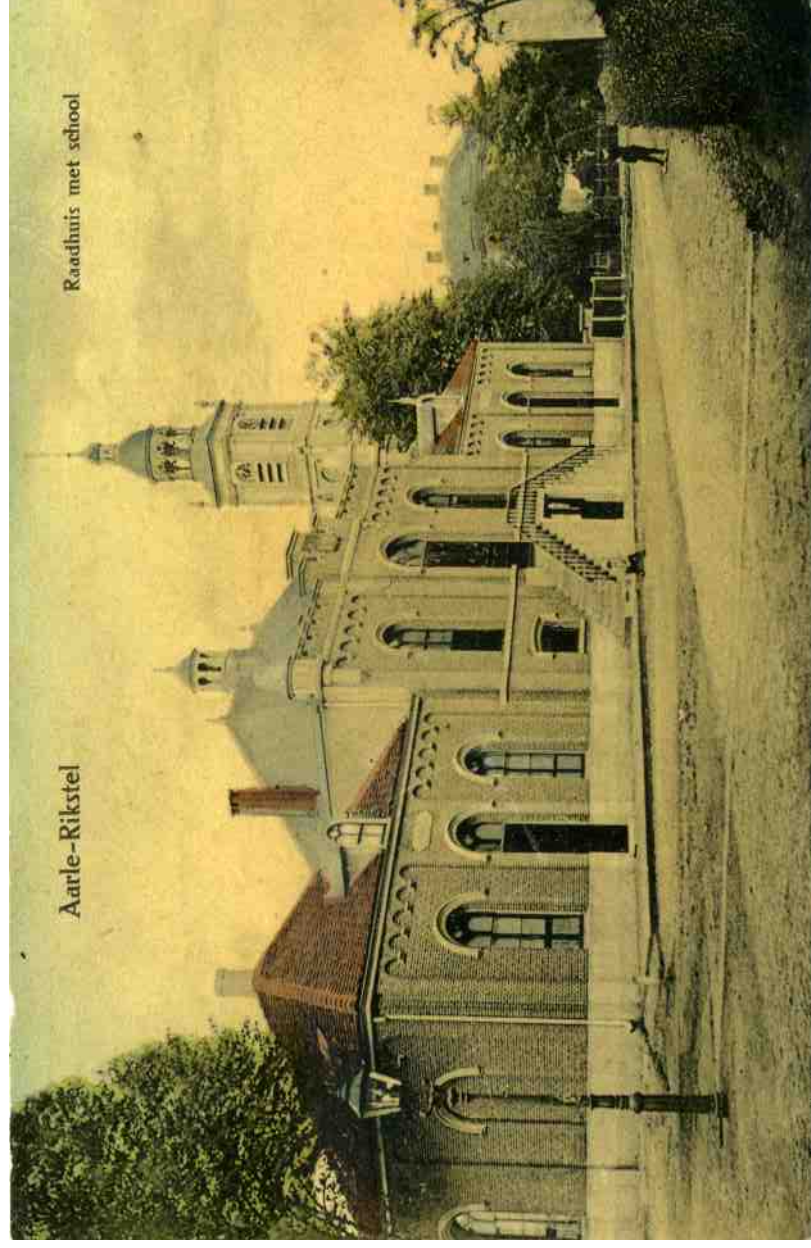

Hagekruiskalender 2017

Heemkondekring Barthold van Heesel

Het bestuur van Heemkundekring Barthold van Heessel wenst u allen een voorspoedig 2017

Beste lezers en lezeressen,

Deze winteruitgave van Het Hagelkruis hebben we in een ander jasje gegoten dan gewoonlijk, namelijk als kalender. Elke pagina bevat een bijzondere foto met een verhaaltje. Wanneer u deze kalender wilt ophangen, kunt u het beste twee gaatjes met een perforator maken en daar een touwtje doorheen rijgen. Andere creatieve oplossingen zijn natuurlijk ook mogelijk.

De redactie

De oorsprong van de kalender

Het woord kalender is afgeleid van het Latijnse woord kalendae. Dit was de eerste dag van de maand in de Romeinse tijdrekening.

Het oude Egypte had al een kalender. Die kalender telde drie seizoenen, opgedeeld in vier maanden van elk 30 dagen. Aan deze 360 dagen werden nog vijf dagen toegevoegd, zodat het kalenderjaar in totaal 365 dagen bedroeg. Dat kalenderjaar begon met het overstromingsseizoen van de Nijl.

De Romeinse kalender heeft sinds de stichting van Rome in de 8e eeuw v. Chr. in vele achtereenvolgende gedaanten bestaan. Oorspronkelijk omvatte de Romeinse kalender 304 dagen, verdeeld over tien maanden plus een niet nauwkeurig omschreven aantal (ongeveer zestig) dagen in de winter. De voorlaatste gedaante van de Romeinse kalender was de juliaanse kalender (van 45 v. Chr. tot 1582); deze door Julius Caesar ingevoerde kalender die door het Concilie van Nicea werd aanvaard als officiële kalender van de kerk was gebaseerd op een jaar van 365,25 dagen met een schrikkeljaar iedere vier jaar. Het zonnejaar is iets korter.

Op den duur ging daardoor de juliaanse kalender steeds meer achterlopen. Zo werd het rond het jaar 1500 al lente op 11 maart. Daarom werd deze kalender door de Rooms-Katholieke Kerk in 1582 door de gregoriaanse (onze huidige kalender) vervangen. De tien dagen achterstand werd ingelopen door op donderdag 4 oktober 1582, vrijdag 15 oktober te laten volgen.

Door de verschillende politieke en godsdienstige omstandigheden in de verschillende landen van Europa werd deze kalender niet overal in Europa onmiddellijk aanvaard, in Rusland zelfs pas na de Oktoberrevolutie van 1917. In de orthodoxe kerken heeft de vervanging ook nu nog niet plaatsgevonden. Wereldwijd bestaan verschillende kalendersystemen, maar de gregoriaanse kalender wordt door velen als de universele standaard gezien.

Jaar

In het algemeen taalgebruik is een jaar een in dagen getelde periode die gebaseerd is op de tijd die het de aarde kost om eenmaal om de zon te draaien. Volgens de gregoriaanse kalender telt een jaar 365 dagen. In de regel wordt daar om de vier jaar een dag bijgeteld omdat de omgang om de zon niet een geheel aantal dagen bedraagt. Men noemt zo'n jaar een schrikkeljaar.

Maand

Een maand is een tijdseenheid die oorspronkelijk was gebaseerd op de omlooptijd van de maan. In de huidige gregoriaanse kalender en andere kalendersystemen die op het zonnejaar gebaseerd zijn, is de lengte van de maand zodanig dat er 12 maanden in een jaar gaan.

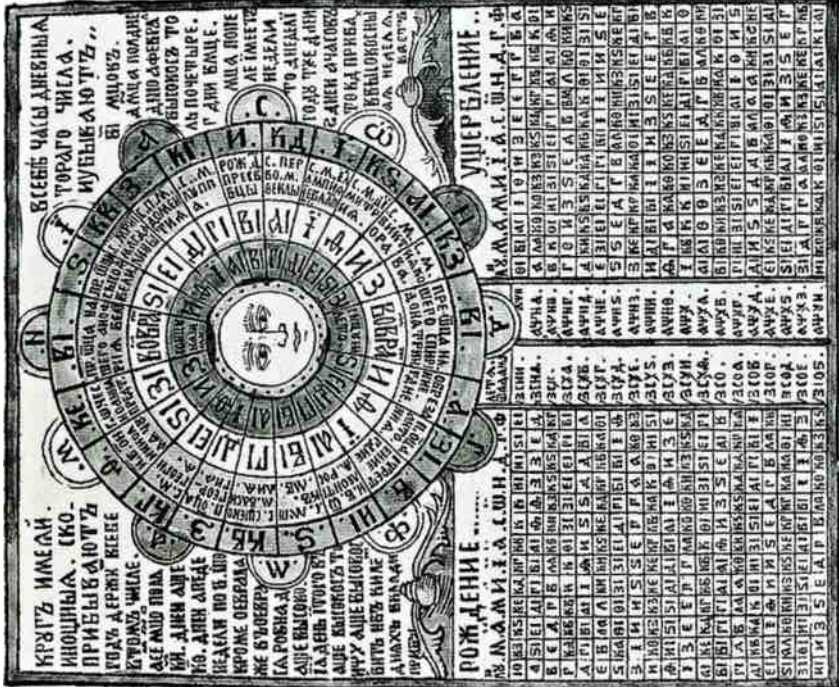
Kalenderwijzerplaat Leuven

Heemkundekring BARTHOLD VAN HEESEL

Kouwenberg 37, 5735 GM Aarle-Rixtel
 Tel.: 0492 383553
 www.heemkameraarlerixtel.nl
 heemaarle@outlook.com

Dagelijks bestuur

Voorzitter: Jan Dekkers
 Tel.: 0492 381673
 Penningmeester: Diana van de Laar
 Tel: 0492 384415
 IBAN: NL79 RABO 0101 4057 31

Russische maankalender

Redactie

Contactpersoon: Henk van Beek
 Tel.: 0492 381851
 h.vanbeek9@chello.nl
 Albert Claessen
 Angela Willemsen - Huffenreuter

De kas van de burgemeester

Van 1908 tot 1922 was Alphonse Albers Pistorius burgemeester van Aarle-Rixtel. Naast dat ambt had deze burgemeester nog veel meer bezigheden. Zo was hij een verwoed kweker van allerlei tropische planten. Hiervoor liet hij een aparte kas bouwen, met verwarming en al.

Een van die planten was de Victoria Regia, een grote waterlelie-achtige uit het Amazonegebied in Zuid-Amerika. De bladeren van deze planten hadden zoveel drijfkracht, dat zijn zoonpje Frans er gemakkelijk op kon blijven zitten.

Overigens, Frans is later ook burgemeester geworden en wel van de gemeente Houten in de provincie Utrecht.

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					1

Januari

2017

De Dorpsstraat rond 1880

Dit schilderij is van de hand van Willem Karel Nakken. Nakken was een leerling van Anthonie Franciscus Dona, die bekend stond als vee-schilder. Nakken zelf schilderde genrevoorstellingen, landschappen, stadsgezichten, stillevens en dieren. Ook stond hij bekend als paardenschilder. Het schilderij laat de Dorpsstraat zien, ter hoogte van het Heuveltje. Rechts zie je nog net Herberg De Drie Leliën, waar tegenwoordig Snoeperij Jantje is gevestigd.

Links zie je de boerderij van Adrianus Vriens. Onder de twee hoge bomen zie je hem een paard beslaan in een travaije (hoefstal). Links van hem loopt een vrouw met een stel koeien. In het midden rijdt een kar met stro. Kennelijk is het hoogzomer.

Zoals je ziet, was de Dorpsstraat in die tijd nog niet verhard.

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
6	7	1	2	3	4	5
13	14	8	9	10	11	12
20	21	15	16	17	18	19
27	28	22	23	24	25	26

Februari

2017

Café Het Trefpunt

In de jaren zeventig bood Theo van den Bogaard, beter bekend als Tidder of Tid de Smed, volop gastvrijheid aan groepen jongeren die zichzelf 'provo's' noemden. Het café heette toen ook niet voor niets Het Trefpunt. Tid verkocht alles. Naast drank, ijs, snoep en kruidenierswaren kon je er bijvoorbeeld ook terecht voor 'stofjasse' en 'neijen herring'.

Oorspronkelijk was het café een van de haltes van de stoomtram op de lijn van Helmond naar 's-Hertogenbosch, waarvan de exploitatie in 1883 van start ging. De tram werd later ook wel 'de goede moordenaar' genoemd vanwege een dodelijk ongeval waarbij de tram betrokken was. In 1937 stopte de exploitatie.

Maart

2017

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
6	7	1	2	3	4	5
13	14	8	9	10	11	12
20	21	15	16	17	18	19
27	28	22	23	24	25	26
		29	30	31		

De Bosscheweg en het 'kerkepad'

Vanaf de Bosscheweg, ter hoogte van de Dreef, liep vroeger een 'kerkepad' langs de rand van de Rixtelse Akkers. Rechts op de foto is het pad nog goed te zien. Rechts van dat pad lagen uitgestrekte korenvelden. Op de achtergrond is nog net de toren van de parochiekerk te zien. Links zie je nog een stuk gevel van kousenfabriek Litrofa waar talloze Aarlese meisjes destijds de kost verdienden. Op de achtergrond zie je de 'nei wunningen', zoals ouderen onder ons deze woningen soms nog noemen. Het zijn de eerste sociale woningen die op grond van de toenmalige Woningwet als 'villa's voor arbeiders' werden gebouwd.

April

2017

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
3	4	5	6	7	1	2
10	11	12	13	14	8	9
17	18	19	20	21	15	16
24	25	26	27	28	22	23
					29	30

Het Patronaat

Aan het begin van de vorige eeuw werd in het midden van de Dorpsstraat een zgn. parochiehuis gebouwd, in de volksmond Patronaat genoemd. Het gebouw kreeg de functie van verenigingsgebouw, de centrale plaats van het rooms-katholieke sociale en culturele leven. Met de komst van het patronaat ontstonden katholieke verenigingen, zoals bijvoorbeeld de Werkliedenvereniging.

Rond 1952 werd er aan de achterkant een nieuwe zaal gebouwd, waar toneeluitvoeringen werden gegeven, films gedraaid, beurzen en fancyfairs werden gehouden en natuurlijk ook carnaval werd gevierd. Inmiddels werd het voorste gedeelte als restaurant ingericht. In 2009 is het geheel gesloopt.

Mei

2017

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Het Vagevuur

Hoeve Het Vagevuur behoort tot onze oudste boerderijen. De voorgevel bevindt zich aan de kopse kant, anders dan bij de langgevelboerderijen, die veelal van na 1850 dateren. Het Vagevuur, vroeger ook wel Het Kleine Laar genoemd, heeft in het voorhuis nog een originele 'herd' met spekschouw en beddenkoets.

Ook de rest van de inrichting van deze kamer is nog geheel authentiek aan de situatie van zo'n 100 jaar geleden. Voor de boerderij bevindt zich een oude waterput, die enkele jaren geleden boven maaivelniveau opnieuw is opgemetseld. In deze waterput groeit nog een aantal zeldzame varens, waaronder de tongvaren.

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
5	6	7	1	2	3	4
12	13	14	8	9	10	11
19	20	21	15	16	17	18
26	27	28	22	23	24	25
			29	30		

Juni

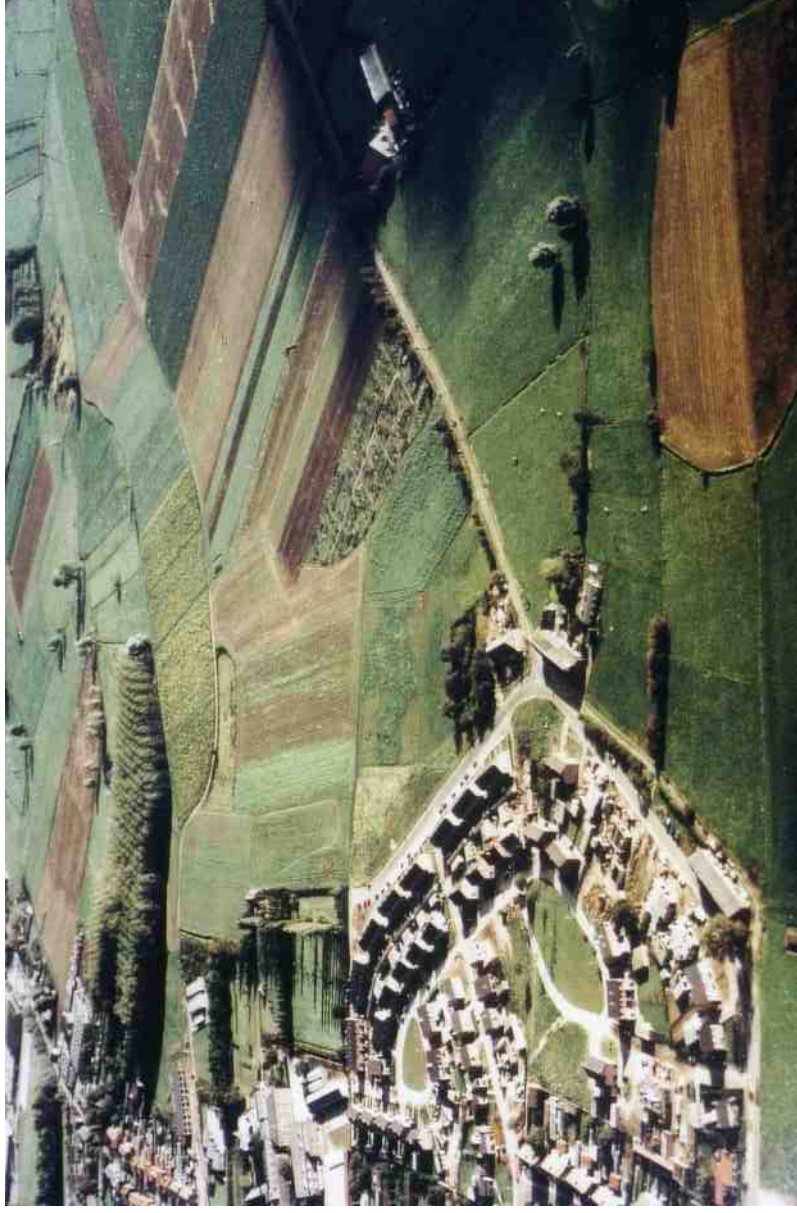
2017

Luchtfoto

Op deze luchtfoto uit halverwege de jaren '70 van de vorige eeuw zie je Laag Strijp nog nagenoeg geheel onbebouwd. Rechts op de foto ligt de toenmalige boerderij van de Maatschappij van Welstand.

Links zie je dat het Rode Schutplein al nagenoeg bebouwd is. Het Blauwe Schutplein is nog gedeeltelijk in aanbouw. Linksboven zie je het toenmalig kloostercomplex van Mariëngaarde. Aan de Broekelingstraat zijn de appartementen nog in aanbouw.

Het gebied ten zuiden van de Janssensstraat is m.u.v. een paar boerderijen nog geheel onbebouwd. Op de foto zijn hier nog mooi de contouren van de Lange Akkers te zien.

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

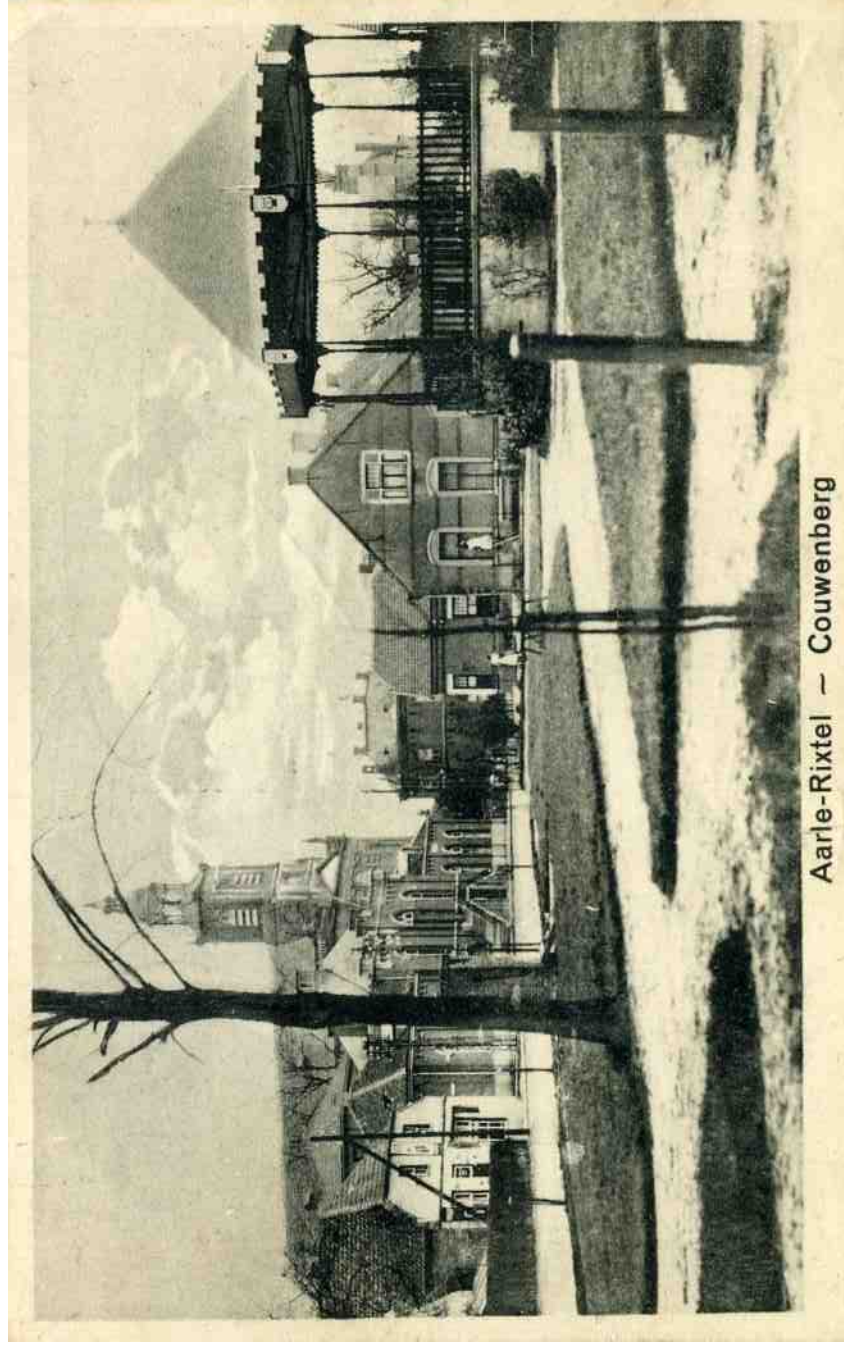
Juli

2017

De Kouwenberg

De Kouwenberg is al eeuwenlang het dorpsplein bij uitstek. In vroeger jaren werden hier elk jaar verschillende markten gehouden. Deze markten waren wijd en zijd bekend. Tot aan het begin van de vorige eeuw werd hier het vee verzameld en door de 'koeman' samen met zijn jonge hulpjes in kuddes naar de gemeenschappelijke gronden in het Aarles Broek gedreven. In 1924 moest de toenmalige gietijzeren waterpomp naar Het Heuveltje verhuizen, om plaats te maken voor de kiosk van de harmonie. Aan de rand van het plein verscheen een gemetselde waterpomp, die links op de foto nog te zien is.

Op de achtergrond, in het midden van de foto, is nog Huize De Keizer te zien. Links zie je het huidige heemhuis.

Aarle-Rixtel – Kouwenberg

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Augustus

2017

Het tolhuisje

Aan de Opstal vind je nog dit voormalig tolhuisje, ook wel wevershuisje genoemd.

In de zijgevel bevindt zich een muuranker met het jaartal 1785. Volgens de archieven stond hier vóór die tijd een tot woning verbouwde schuur.

De naam tolhuisje is afkomstig uit de tijd dat de heren van Rixtel bij elke invalsweg tol mochten heffen. Met de komst van de Fransen, rond 1800, is dit recht afgeschaft. De naam 'wevershuisje' is afkomstig van de wever die hier lange tijd als zelfstandige - vaak met drie weefgetouwen - zijn brood moest verdienen. Bij het intreden van de industriële revolutie werd hij zetbaas van de textielbaronnen.

September

2017

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	3

Huize Ter Hurckens

Huize Ter Hurckens, ook wel De Witte Poort genoemd, was in de 17^e eeuw het woonhuis van Barthold van Heessel, erfsecretaris van Aarle, Rixtel, Lieshout en Stiphout. Hij was secretaris van de schepenbanken, notaris en tevens adviseur. Ter Hurckens is hierna nog langere tijd in het bezit gebleven van de opvolgers van Van Heessel. In 1856 werd het pand met landgoed verkocht aan Gerardus Josephus Coovels, rentenier te Helmond. Na diens dood kwam het goed in eigendom van zijn twee dochters. Na de dood van beide dames kwam het geheel in eigendom van de Coovels-Smits-Stichting.

In 1966 werd het pand door brand ernstig beschadigd. Na een tijd van verder verval werd het gesloopt en rond 1990 werd het opnieuw opgebouwd.

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
2	3	4	5	6	7	1
9	10	11	12	13	14	8
16	17	18	19	20	21	15
23	24	25	26	27	28	22
30	31					29

Oktober

2017

Martinus Bies

Martinus Bies (meestal Marinus genoemd) woonde en werkte in Aarle-Rixtel. Hij werd hier geboren op 13 februari 1894 als zoon van Antoon Bies, koopman, en Hendrika Saris. Hij trouwde op 14 mei 1919 met Hendrica van den Boogaard.

Als schilder was hij voornamelijk autodidact, maar hij had ook leermeesters zoals A.M. Gorter en Herman Moerkerk. Marinus schilderde veelal in sfeervolle trant Peellandschappen.

Aan de Bosscheweg heeft zijn kleinzoon Mark een galerie waar veel van zijn stukken te zien zijn, naast die van andere Brabantse schilders.

November

2017

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Monumenten en beeldbepalende panden

Aarle-Rixtel staat bekend om zijn vele monumentale panden. Een aantal hiervan is aangewezen als rijks- of gemeentelijk monument. Vanaf 2010 voert de gemeente Laarbeek een terughoudend monumentenbeleid en worden er geen monumenten meer aan de lijst toegevoegd.

In het bestemmingsplan 'Kom Aarle' wordt sindsdien een aantal panden als cultuurhistorisch waardevol aangemerkt en hebben hierdoor ook een beschermde status.

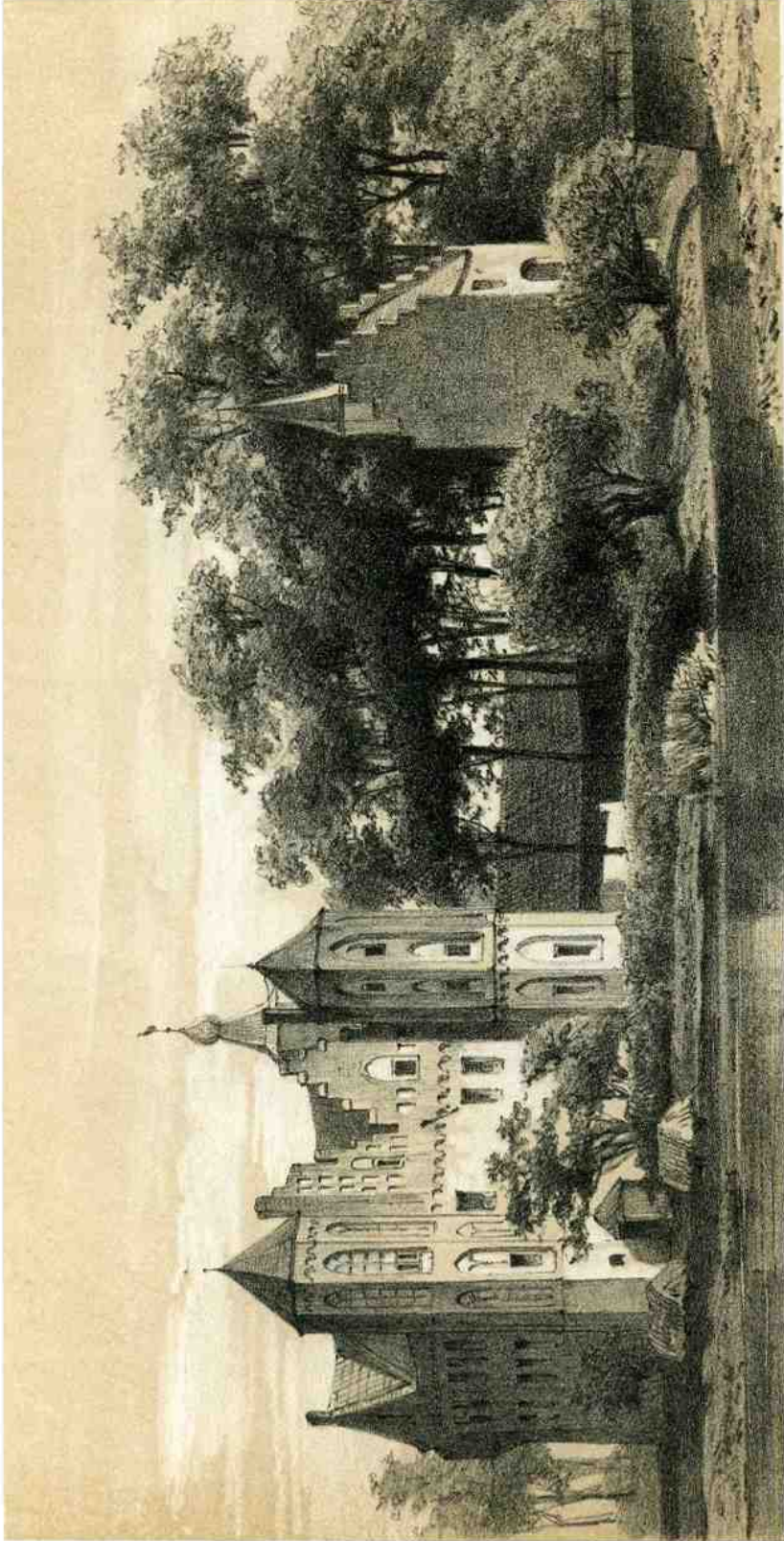
In het bestemmingsplan 'Buitengebied' is een aantal panden bestemd als beeldbepalend. Ook daarvoor gelden beschermende voorwaarden.

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
4	5	6	7	1	2	3
11	12	13	14	8	9	10
18	19	20	21	15	16	17
25	26	27	28	22	23	24
			29	29	30	31

December

2017

Kasteel Croy in Aarle-Rixtel